

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, кандидата медичних наук, в.о.завідувача
кафедри психіатрії, наркології, загальної та медичної психології ФПО

ВНМУ ім. М. І. Пирогова,

професора Серебреннікової Оксани Анатоліївни

на дисертаційну роботу аспіранта кафедри шкірних та венеричних

хвороб з курсом ПО ВНМУ ім. М.І. Пирогова

Хасавнеха Ахмада Раеда Ахмеда на тему:

**«Особливості виникнення та перебігу себорейного дерматиту:
клінічні та антропо-соматотипологічні аспекти»**, подану до захисту у
створену для разового захисту спеціалізовану вчену раду ДФ 05.600.085
при Вінницькому національному медичному університеті
ім. М. І. Пирогова з правом прийняття до розгляду та проведення
разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з
галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

Ступінь актуальності обраної теми.

Актуальність досліджень стосовно себорейного дерматиту є однозначною, зважаючи на широку розповсюдженість захворювання, невизначеність щодо його етіології та патогенезу, хронізацію процесу з можливими тяжкими варіантами перебігу, в ряді випадків – неефективністю, або недостатньою ефективністю терапії захворювання, тощо. Все це в комплексі обумовлює той факт, що, незважаючи на розробку нових методів та засобів лікування, захворюваність на себорейний дерматит не знижується.

Важливими є дослідження в напрямку пошуку нових чинників, які можуть впливати як на виникнення захворювання, так і на перебіг хвороби. Саме у такому напрямку дослідження виконана дисертаційна робота Хасавнеха Ахмада Раеда Ахмеда, основною метою якої було дослідження ролі конституціональних показників людини у виникненні та перебігу генералізованої жирної форми себорейного дерматиту.

Слід зазначити, що незаперечним є той факт, що одним з відомих чинників виникнення себорейного дерматиту є розлади центральної та вегетативної нервової системи. У той же час і сама хвороба, безсумнівно, впливає на психо-емоційний стан пацієнтів. Це надає актуальності й іншому аспекту дисертаційного дослідження – встановленню кореляцій між показниками ступенів вираженості жирної шкіри і впливу жирної шкіри обличчя на емоційний стан хворих на себорейний дерматит українських чоловіків і жінок та їх антро-соматотипологічними параметрами.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача

Представлена дисертація виконана на високому науковому рівні. Дисертант виконав ґрунтовний патентно-інформаційний пошук за проблематикою дослідження, визначив пріоритети дослідження, його мету та завдання, у відповідності з якими проведена достатня кількість клінічних спостережень хворих на себорейний дерматит з застосуванням інформативних клініко-інструментальних, анкетно-опитувальних, антропометричних та соматотипологічних методів дослідження. Автором здійснений ґрунтовний огляд відповідних літературних джерел та проведений аналіз отриманих результатів з урахуванням попередніх досліджень вітчизняних та закордонних науковців. Висновки дисертації обґрунтовані та чітко сформульовані.

За результатами дослідження опубліковано 11 наукових праць – 6 статей у фахових наукових журналах України, серед яких стаття в журналі з наукометричної бази Web of Science; 2 статті опубліковані в закордонному науковому журналі (Польща) та 3 публікації здійснені у вигляді тез в матеріалах профільних міжнародних науково-практичних конференцій.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях

Наукова новизна представлених дисертантом результатів дослідження не

викликає сумніву. Так, уперше встановлені чисельні достовірні відмінності між хворими на себорейний дерматит легкого або тяжкого перебігу та практично здоровими чоловіками або жінками за антропометричними показниками, показниками компонентів соматотипу та компонентного складу маси тіла; уперше доведені відмінності за антропометричними показниками між чоловіками, або між жінками, хворими на себорейний дерматит з легким і тяжким перебігом захворювання.

Уперше отримані результати, які свідчать про виражені прояви статевого диморфізму за антропо-соматотипологічними показниками між українськими чоловіками та жінками, хворими на себорейний дерматит різного ступеня тяжкості – більшість параметрів є достовірно більшими у чоловіків, а показники товщини шкірно-жирових складок на передній поверхні плеча, передпліччя та на гомілці є більшими у жінок.

Уперше виявлені кореляції між показниками ступеня вираженості жирної шкіри або ступеня вираженості емоційного впливу жирної шкіри обличчя та антропо-соматотипологічними показниками – переважна більшість встановлених достовірних та середньої сили недостовірних кореляцій, як у хворих на себорейний дерматит чоловіків, так і у хворих жінок була зафіксована при легкому перебігу захворювання та мала переважно зворотній характер.

Також уперше розроблені достовірні дискримінантні моделі можливості виникнення себорейного дерматиту в українських жінок і чоловіків на основі особливостей показників будови та розмірів тіла.

В опублікованих працях дисертантом повністю викладені отримані результати та висвітлені основні положення дисертації.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Достовірність результатів дисертаційного дослідження забезпечена якісним плануванням досліджень та виокремленням завдань, виконання яких

було необхідним для досягнення мети; обранням визнаних та апробованих методів дослідження у відповідності до його завдань; якісно і кількісно вірним формуванням груп досліджень у відповідності до поставлених завдань, належним рівнем виконання статистичної обробки отриманих результатів та розробки дискримінантних прогностичних моделей виникнення та перебігу себорейного дерматиту. Основні положення дисертації та її висновки відповідають отриманим результатам, їх узагальненню та критичному аналізу з урахуванням даних наукової літератури і є логічним підсумком проведених досліджень.

Вважаю, що і отримані результати, і розроблені на їх основі наукові положення та сформульовані висновки дисертації є значущими та науково обґрунтованими.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Метою представленої дисертації, її науковим завданням було, на підставі аналізу особливостей антропометричних і соматотипологічних показників у чоловіків і жінок молодого віку, жителів Подільського регіону України, хворих на генералізовану жирну форму себорейного дерматиту різного ступеня тяжкості, розробити прогностичні дискримінантні моделі можливості виникнення та особливостей перебігу даного захворювання. Дисертант повністю виконав як поставлене наукове завдання, так і усі завдання досліджень, необхідні для його виконання.

Здобувач особисто провів патентно-інформаційний пошук, сформував групи дослідження з хворих на генералізовану жирну форму себорейного дерматиту чоловіків та жінок з легким або тяжким перебігом хвороби, здійснив аналітичний огляд літератури, показав володіння клінічними методиками, необхідними для верифікації діагнозу себорейного дерматиту та визначення ступеня тяжкості захворювання і методиками антропометричних та соматотипологічних досліджень, для встановлення конституціональних

показників хворих, написав усі основні розділи дисертації. З консультативною допомогою наукового керівника дисертант провів аналіз результатів дослідження та формулювання висновків. Таким чином, дисертантом продемонстрований високий рівень володіння методологією наукової діяльності.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження

Дисертаційне дослідження виконане в рамках ініціативної наукової тематики кафедри шкірних та венеричних хвороб з курсом післядипломної освіти Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова.

Теоретичне значення результатів проведеного дослідження полягає, насамперед, у наданні нових відомостей щодо чинників, які впливають на виникнення та перебіг генералізованої жирної форми себорейного дерматиту та зв'язків між конституціональними показниками та певними показниками проявів себорейного дерматиту.

Отримані результати впроваджені в лекційні курси та практичні заняття ряду профільних кафедр закладів вищої медичної освіти – кафедри шкірних та венеричних хвороб з курсом післядипломної освіти Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова, дерматології та венерології з курсом косметології Національного медичного університету імені О. О. Богомольця, дерматовенерології Буковинського державного медичного університету.

Вагомим є й практичне значення результатів дослідження – розроблені математичні дискримінантні моделі, які дозволяють прогнозувати схильність до виникнення себорейного дерматиту в чоловіків і жінок, мешканців України, що надає нових можливостей для ранньої постановки діагнозу та покращення ефективності лікування.

Результати дослідження успішно впроваджені в діяльність фахівців шкірно-венерологічного відділення військово-медичного клінічного центру Центрального регіону та консультативно-діагностичного відділення КНП

«Вінницького обласного клінічного шкірно-венерологічного центру Вінницької обласної ради».

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці

Результати дисертації рекомендуються до використання в практичній роботі, насамперед, лікарів дерматовенерологів, лікарів загальної практики та сімейної медицини. Також доцільно продовжити впровадження отриманих дисертаційних результатів в навчальний процес, наукову та практичну роботу профільних кафедр закладів вищої медичної освіти України.

Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності

За результатами перевірки тексту дисертації та наукових публікацій здобувача програмою «StrikePlagiarism.com» ознак плагіату, самоплагіату, фабрикування чи фальсифікації даних, або інших порушень академічної доброчесності не виявлено. Представлена Хасавнехом Ахмадом Раедом Ахмедом дисертація є оригінальною науковою працею, в тексті якої виявлені лише поодинокі співпадіння з загальноповживаними термінами або фразами, з посиланнями на джерела наукової літератури, або власними публікаціями.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

Вважаю, що дисертація Хасавнеха Ахмада Раеда Ахмеда на тему: «Особливості виникнення та перебігу себорейного дерматиту: клінічні та антропо-соматотипологічні аспекти» є повністю завершеною, виконаною самостійно науковою кваліфікаційною працею, яка містить новітні, науково-обґрунтовані результати досліджень, що дозволили розв'язати актуальну для медицини науково-практичну задачу, яка полягала у встановленні особливостей клініко-анамнестичних, антропометричних й соматотипологічних показників в українських чоловіків і жінок молодого віку, хворих на себорейний дерматит, визначенні особливостей кореляцій показників ступенів

вираженості жирної шкіри та емоційного впливу жирної шкіри обличчя з антропометричними й соматотипологічними параметрами хворих на себорейний дерматит та розробці дискримінантних моделей можливості виникнення та особливостей перебігу даного захворювання в залежності від особливостей будови та розмірів тіла. Отримані дисертантом результати досліджень, положення й висновки дисертації мають важливе теоретичне і практичне значення для медицини.

За актуальністю, достовірністю, теоретичною та практичною важливістю отриманих результатів, їх науковою новизною, повнотою викладення в опублікованих наукових працях дисертація повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44; за оформленням дисертація повністю відповідає наказу МОН України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а дисертант Хасавнех Ахмад Раед Ахмед заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Рецензент

к.мед.н., професор

в.о. завідувача кафедри психіатрії, наркології,

загальної та медичної психології ФПО

ВНМУ ім. М. І. Пирогова

Оксана СЕРЕБРЕННІКОВА